

nih pjevača, pisara dubrovačkih koralnih knjiga, kao i pregled stranih glazbenika u Dubrovniku po zemlji podrijetla. Pri sastavljanju ovog pregleda autor je uzео kao polazište današnje državne granice (Albaniju, Belgiju, Grčku, Italiju, jugoslavenske prostore, Njemačku, Španjolsku). Navedeni koralni kodeksi nalaze se, prema navodima autora, u muzeju i biblioteci franjevačkog samostana, zatim u bibliotekama dominikanskog samostana, isusovačke rezidencije i biskupskog sjemeništa, u Dubrovačkoj naučnoj biblioteci, u crkvi sv. Vlaha kao i u Bodleian Library u Oxfordu.

Na temelju iznesenog, autor smatra da se Dubrovniku može dodijeliti određeno mjesto u razvoju glazbene kulture uz ostala kulturna evropska glazbena središta, jer je on skupa s njima već rano počeo izgrađivati veliku zajedničku zgradu evropske glazbene umjetnosti. Na kraju autor zaključuje da je Dubrovnik za navedeno razdoblje išao u

korak sa drugim zapadnoevropskim zemljama, te da je utjecaj muzike iz zapadne Evrope bio očigledan u svakom njegovom razdoblju. Iz tog razloga smatra autor da treba ispraviti stanovište onih pisaca muzike koji su smatrali da je Balkanski poluotok, kako u srednjem vijeku tako i u kasnije doba, potpuno pod uticajem bizantske kulture.

Ovom je knjigom autor M. Demović na temelju bogate arhivske građe i postojeće literature prikazao razvoj glazbenog života u Dubrovniku od početka XI. do sredine XVII. stoljeća. Time je popunio još jednu osjetnu prazninu u dubrovačkoj prošlosti, pa će stoga njegova knjiga korisno poslužiti svima koji se bave ili će se baviti istraživanjem kulturnih aktivnosti u starom Dubrovniku. Zbog toga je bilo potrebno u najkraćim crtama prikazati ovu knjigu koja je značajno unaprijedila proučavanje jedne dosad malo istraživane strane dubrovačkog kulturnog života.

Ilija Mitić

PELJEŠKI ZBORNİK, Izdavački centar, Split 1980.

Ovaj »Pelješki zbornik« nastavlja već ranije započeto objavljivanje radova o minulom i suvremenom životu ovog našeg poluotoka. Do sada su objavljene dva broja toga zbornika, i to prvi g. 1976, a ovo je drugi broj. Ovaj zbornik ima 249 stranica te sadrži sedam radova iz starije i novije prošlosti poluotoka Pelješa. Većina je radova pisana na temelju dokumenata iz Dubrovačkog historijskog arhiva, a radi lakšeg upoznavanja stranaca sa sadržajem ovih radova, svaki rad ima na kraju kratak sadržaj preveden na engleski, španjolski, francuski ili njemački.

J. Lučić objavljuje rad pod naslovom »Pelješac od dolaska Slavena do potpadanja pod vlast Dubrovačke Republike«, koji ima 67 stranica i osam poglavlja. U prvom obrađuje politički razvitak Pelješa od VII. do XIV. stoljeća, zatim prelazi u drugom poglavlju, na opis naselja i gospodarstva na ovom našem poluotoku. U trećem poglavlju prikazuje društveno uređenje, a u četvrtom

vjerske prilike i crkvenu organizaciju na Pelješcu. Zatim, u petom poglavlju, autor piše o vezama Dubrovčana s Pelješcem, te obrađuje značenje ovog poluotoka u prometu i trgovini Dubrovnička, potom govori o carinama i drugim propisima, o slobodi trgovanja, kao i o predmetu trgovanja. O pomorstvu, kreditima, trgovačkim poduzećima i trgovini, te o služenju kojim su se bavili Pelješćani i Stonjani u Dubrovniku, autor govori u šestom poglavlju. Pelješka imena i prezimena, te izbor dokumenata iz prošlosti Pelješa (do god. 1333), pisac donosi u posljednja dva poglavlja. Na kraju rada nalazimo 200 bilježaka u kojima autor navodi arhivske dokumente i literaturu kojom se služio.

Z. Šundrica donosi u ovom zborniku rad »Stonski rat u XIV. stoljeću (1333. do 1399. g.)« koji ima 117 stranica, četiri poglavlja i 609 bilježaka u kojima se nalaze brojni arhivski podatci i literatura kojom se autor služio prilikom izrade svog rada. Iza kratkog uvoda pi-

sac u prvom poglavlju govori o utvrđenjima i obrani Stona i Pelješca, te obrađuje ratne sprave, tvrđavno naoružanje, vojsku, ratnu flotu, organiziranje straža i druge mjere koje su se poduzimale u ratnim opasnostima. Zatim autor u drugom poglavlju svojega rada prikazuje organizaciju svjetovne vlasti te piše o stonsko-pelješkoj knežiji, kapetanatu u Trstenici te o stonskoj kancelariji, dok u trećem govori o zemlji i ljudima, podjeli zemlje, te o gospodarima i težacima. U zadnjem, četvrtom poglavlju pisac obrađuje mogućnosti i uvjete privređivanja na Pelješcu te piše o stočarstvu, ratarstvu i vinogradarstvu.

M. Zaninović u svom članku pod naslovom »Antički latinski natpis iz Trpnja« (tri stranice i sedam bilježaka) govori o nadgrobnoj ploči iz rimskog doba koja je pronađena 1963. godine u Trpnju. Zatim slijedi rad O. Supek — Zupan »Kulturne veze Pelješca sa svojim hercegovačkim zaleđem« od 14 stranica sa opširnom bibliografijom, u kojem autorica govori o stanovništvu Pelješca u prošlosti, o hercegovačkim stočarima, o naseljavanju i drugim oblicima kontakata zaleđa i obale. Na kraju svog rada autorica zaključuje da je svaka migracija stanovništva iz zaleđa prema obali donosila nešto novo, dajući mjestima po Pelješcu novu životnu snagu, kao i svoj pečat. C. Fisković u ovom zborniku piše o pjesničkom djelu I. Bizara, obrazovanom Pelješćaninu iz kraja XVIII. i početka XIX. stoljeća, u svom radu pod nazivom »Tri narodne

pjesme u zapisima Orebićanina Iva Bizara« koji ima 12 stranica i 28 bilježaka.

U svom radu »Prve okružne konferencije Skoja i Partije za južnu Dalmaciju« A. Jurović piše, na 14 stranica s 20 bilježaka, između ostalog i o okružnoj konferenciji Skoja održanoj u Županjem Selu, početkom 1943. g., kao i o velikom značenju okružne konferencije Partije održane početkom ožujka iste godine. Iza toga slijedi kratak članak I. Šiševića pod naslovom »Niko Štuk Ivanov«, u kojem autor govori o ovom Pelješćaninu koji je objavio zanimljive radove iz pelješke i dubrovačke pomorske prošlosti, a umro je u Dubrovniku 1939. g. Autor prilaže i popis nekih njegovih radova o pomorstvu, koji su objavljeni u časopisu »Jadranski pomorac« — Zagreb, »Jadranska straža« — Split i »Naš mornar«. Na kraju knjige u rubrici »Odzivi čitalaca« I. Ferencu u kraćem članku pod naslovom »Još o doprinosu peljeških partizana mornarici NOVJ« iznosi neke primjedbe i napomene na rad J. Pleha »Doprinos peljeških partizana nastanku Jugoslavenske ratne mornarice«, koji je bio objavljen u prvom broju ovog zbornika iz 1976. g.

Ovaj drugi broj »Pelješkog zbornika« vrijedan je prilog proučavanju i boljem upoznavanju ovog našeg poluotoka, te će korisno poslužiti svim koji žele bolje upoznati njegovu prošlost i sadašnjost.

Ilija Mitić

VINKO FORETIĆ, POVIJEST DUBROVNIKA DO 1808.

Matica Hrvatska, I (str. 359), II (str. 495). Zagreb 1980.

U izdanju Nakladnog zavoda MH izišla je opširna povijest Dubrovačke Republike u dva sveska. Autor je dr. Vinko Foretić, danas zacijelo jedan od najboljih poznavalaca dubrovačke prošlosti. Budući da je to prvi napor da se znanstveno obuhvati čitava dubrovačka povijest, dat ćemo najprije njen kostur u sažetom prikazu.

Prvi svezak obuhvaća događaje od VII. st. do god. 1526.

U uvodnom dijelu daje kratku uputu o najvažnijim serijama Historijskog arhiva u Dubrovniku iz kojih se crpe povijesni podaci. Isto tako govori i o relevantnim dosad tiskanim izvorima, kronikama, prikazima i sintezama dubrovačke povijesti. Autor je zadržao uhodanu i prihvaćenu kronološku podjelu dubrovačke povijesti po razdobljima priznavanja zaštite — često čisto formalne — stranih sila. Svako razdoblje opet